

**Záchrana kostela svaté Markéty v Jaroměřicích nad Rokytnou, barokní perly
Vysočiny**

Změny projektu:

- Z16 – Statické zajištění obvodové stěny jižní chodby
- Z17 – Tepelná čerpadla – změna pozice a dodávky
- Z18 – Doplnění odvodnění plochých střech a ochozů
- Z19 – Instalace iluzivních oken
- Z20 – Změna technologie ošetření krovu kupole
- Z21 – Doplnění iluzivní malby v oratořích
- Z22 – Restaurování maleb a figurální štukové výzdoby stěn a bočních oltářů
- Z23 – Změna rozsahu prací dle zjištěných skutečností (obětované omítky, povalové stropy, klempířské a truhlářské prvky)

Zdůvodnění změn:

Z16 – Statické zajištění obvodové stěny jižní chodby

V průběhu bouracích prací v interiéru kostela a po rozkrytí a obnažení klenebních konstrukcí nad chodbami jižního ochozu byly zjištěny statické poruchy zdiva. Je navrženo statické zajištění obvodové stěny jižní chodby formou vlepaných ocelových táhel propojujících obvodové zdivo s masivem zdiva hlavní kostelní lodě. Toto stažení bude realizováno v podlahových souvrstvích v úrovni podlahy 2.np a 3.np.

Z17 – Tepelná čerpadla - změna pozice a dodávky

S ohledem na požadavky nepřetěžovat stávající klenební konstrukci a jižní obvodové stěny jižního chodbového traktu, je touto změnou navrženo přemístění místa instalace tepelných čerpadel do prostoru mimo staticky narušené konstrukce. Tepelná čerpadla budou přesunuta v rámci jižní terasy z centrálního prostoru staticky narušeného chodbového traktu na obvodové atikové zdivo v místě nad jižní oratoří (toto umístění bylo vytipováno tak, aby byla instalovaná čerpadla umístěna mimo staticky porušené konstrukce a zároveň s ohledem na požadavky památkové péče i mimo pohledově exponovaná místa).

Na základě nového umístění a realizovatelnosti instalace tepelných čerpadel (tyto je v nových pozicích možné pouze zavěsit na obvodovou atikovou stěnu, v této pozici není možné realizovat stacionárního osazení čerpadel, tak jak bylo uvažováno v původní projektové dokumentaci) vyvstává nutnost výměny dvou původně navržených stacionárních tepelných čerpadel o hmotnosti 679kg/ks za tepelná čerpadla, jejichž hmotnost umožní instalaci v nové pozici. Dle zmíněného požadavku jsou touto změnou nově navrženy tři tepelná čerpadla De Dietrich HPI-S 22 TR S/E s hmotností pouhých 135kg/ks. Tato čerpadla budou osazena na ocelové konzoly zavěšené a kotvené do atikového zdiva na chemické kotvy.

V rámci této úpravy technologie UT a změny umístění tepelných čerpadel bude z projektu vypuštěn nadbytečný kryt a roznášecí nosná ocelová konstrukce. Záměna tepelných čerpadel je navržena tak, aby byly dodrženy všechny důležité parametry zdroje vytápění, se kterými bylo v projektu uvažováno. Jelikož od zpracování původního projektu došlo na základě technologického vývoje k rozšíření nabídky TČ, jsou nově navrhovaná čerpadla při zachování projektových parametrů hmotnostně významně lehčí konstrukce.

Z18 – Doplnění odvodnění plochých střech

Po rozkrytí konstrukcí plochých střech nad chodbami jižního a severního ochozu, byly objeveny historické chrlíče, které byly druhotně zazděny pravděpodobně při realizaci novodobých střešních konstrukcí. S ohledem ke zlepšení odtokových poměrů na problematických zaatikových plochých střechách je navrženo obnovení těchto chrlíčů. Budou osazeny chrlíče s manžetou ze systému povlakových krytin plochých střech s vyhříváním proti zamrznutí. V místě doplňovaných chrlíčů budou instalovány svody s kotlíky z Cu, shodné s prvky na severní straně. Součástí úpravy je i doplnění systému ležaté kanalizace i litinových lapačů střešních splavenin.

Z19 – Instalace iluzivních oken

Při odstraňování nesoudržných omítkových vrstev atikového zdiva severní a jižní fasády byly lokálně, v podomítkových vrstvách, zastiženy rámy historických, do současné doby nedochovaných oken. Na základě těchto nálezů bylo po dohodě se zástupci státní památkové péče rozhodnuto o opětovném uzavření těchto otevřených eliptických oken na úrovni 3.np. Do zmíněných stavebních otvorů budou instalovány nové okenice na vnější straně opatřené iluzivní malbou oken.

Z20 – Změna technologie ošetření krovu kupole

Na základě zjištěného skutečného stavu poškození dřevěné konstrukce kupole a zejména vzhledem k rozsahu krakeláže trhlín v omítkových vrstvách freskové výzdoby, je navržena změna technologie ošetření dřevěných prvků kupole. Při původně navrhovaném plynování s využitím termického aerosolu se nedá, s ohledem k existenci výše zmíněných trhlín, vyloučit chemická reakce použitého aerosolu s některými pigmenty freskové výzdoby, čímž by mohlo dojít k znehodnocení pigmentů a nevratnému poškození freskové výzdoby. Z tohoto důvodu je v rámci projektu navržena změna chemické sanace na aplikaci gelu Xilix se stejným likvidačním a preventivním účinkem, jako původně navržené technologie.

Z21 – Doplnění iluzivní malby v oratořích

Po oškrabání novodobých barevných nátěrů stěn oratoří byly objeveny pozůstatky po historické dekorativní výzdobě. Z těchto nálezů exaktně vyplývá členění jednotlivých ploch systémem pilastrů s profilovanými hlavicemi. Toto původní členění bude nově obnoveno a presentováno ve formě dekorativní malby.

Z22 – Restaurování maleb a figurální štukové výzdoby stěn a bočních oltářů

Při demontáži a odkrytí nepřístupných konstrukcí krovu byl zjištěn skutečný stav krovové konstrukce lucerny a kupole. Na základě této revize došlo ke změnám v rozsahu nutného transferu omítek z kupole a z lucerny. Po postavení lešení a podrobném průzkumu nástěnných figurálních i nefigurálních maleb byl zjištěn skutečný stav soudržnosti omítkových vrstev na bedněné konstrukci a zdivu, a byl upřesněn rozsah degradovaných či nevyhovujících novodobých omítek. Omítky byly v lepším stavu, než se předpokládalo, nebylo tedy třeba provádět práce v navrhovaném množství.

Po postavení lešení byl proveden podrobný průzkum zděných bočních oltářů s figurální štukovou výzdobou. Byl zjištěn současný stav: vrstva prachového depozitu, kotvený exhalační film s nečistotami, plošná přemalba, neumělé opravy následných poškození; lokálně uvolněné vrstvy podkladu; místně přemetálované zlacené doplňky v architektuře nesou nečistoty a mechanické poruchy; plastiky degradovány převrstvením modelace četnými nátěry a nekvalitními opravami. Byl navržen postup restaurování sestávající v očištění a umytí přemalby, oprava modelace štku, obnova leštěné běli, očištění a doplnění pokovených povrchů. Jelikož se jedná o neoddelitelnou část výzdoby stěn, je nutné tyto práce provést současně s restaurováním okolních ploch.

Z23 – Změna rozsahu prací dle zjištěných skutečností (obětované omítky, povalové stropy, klempířské a truhlářské prvky)

Po otlučení stávajících omítek byl zjištěn skutečný stav zasolení zdiva, na základě tohoto poznatku nemusela být provedena obětovaná omítka v navrhovaném rozsahu.

Po odstranění záklopu povalového stropu byla prověřena míra poškození stropnic a došlo k výměně pouze nezbytně nutného množství stropních trámů.

Do rozpočtu je doplněna položka opravy chybějícího okna ve věži.

Po postavení lešení a po zjištění skutečného stavu střechy a klempířských prvků na jižní věži bylo přistoupeno k ponechání původních materiálů a ke zpětné montáži prvků, které bylo nutné v rámci oprav demontovat.

Odůvodnění přímého zadání dodavateli:

V případě změny Z16 a Z17 je její provedení nezbytné a změna dodavatele není možná, a to především z následujících ekonomických a technických důvodů: Je nezbytné zajištění plynulého chodu stavby a dodržení harmonogramu, jedná se o práce natolik propojené se stávajícími pracemi a instalacemi, že jejich koordinace s případným dalším dodavatelem je časově a technicky nemožná. Odpovědnost za vady za předmět díla jako celku nese původní dodavatel. Provedení těchto prací jiným dodavatelem by znemožnilo původnímu dodavateli držet záruku za předmět díla, rovněž z důvodu, že nové práce jsou neoddělitelně propojeny s pracemi již provedenými a budou ovlivňovat kvalitu provedení díla jako celku.

V případě změn Z18, Z19, Z20, Z21, Z22 a Z23 jsou uvedené změny prováděných prací nezbytné a jejich potřeba vznikla na základě skutečností zjištěných až během výstavby a nové řešení vyplynulo z požadavků a doporučení památkové péče. Tyto změny jednoznačně nijak nemění celkovou povahu veřejné zakázky, spíše jen upřesňují další postup prací na základě odhalení nových skutečností tak aby mohla být zachována kvalita prováděného díla.

Změna Z18, Z19 řeší obnovu zazděných prvků, které nebyly před otlučení omítek zřejmé. Ke změnám Z20 a Z22 (méněpráce) došlo po provedení transferu a navrácení omítek v kopuli a po provedení restaurování maleb v klenbě kostela. Požadavek na změnu Z21 vyplynul po odstranění novodobých maleb v oratořích. Změny Z22 (vícepráce) a Z23 řeší změny odrážející skutečný stav opravovaných konstrukcí, případně doplnění chyby v projektu. Skutečný stav klempířských prvků na věžích bylo možné zjistit až po postavení lešení. Toto zadatel veřejné zakázky s náležitou péčí nemohl předvídat.

Ing. arch. Michal Zlatuška

Přílohy:

- Kostel sv. Markéty, Jaroměřice nad Rokytnou, celková obnova objektu, dokumentace pro provedení stavby – změna č. 3, Ing. arch. Michal Zlatuška, 07/2021
- Záměry na restaurování oltářů_ J.Knorr 21.4.2021
- Rozhodnutí vydané KÚ Kraje vysočina, odborem kultury, památkové péče a cestovního ruchu, č. j. KUJI 51566/2021
- Rozhodnutí vydané KÚ Kraje vysočina, odborem kultury, památkové péče a cestovního ruchu, č. j. KUJI 72018/2021